

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXV.

LII. De fragmento assertæ historiæ Lucij Dextri S. Patiani filij iudicium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

errasse dicitur, ut patet in sequentiis, & tamen et
multa de futuris referat fuisse referuntur: unde & po-
stea dicitur Regibus Francia, Anglie, & in re-
retrantur in apud Messinam in Sicilia, ubi bene hyemavit
idem Abbas vocatus dicitur, non unum liberationis te-
rajalem advenisse tempus. Super his autem, quae scripsit
de futuris temporibus, non verum incertum praesum-
ptum relinquere conuenit iudicio posterorum. Hec Vin-
centius. Sed adde, quod dicit D. Thomas in 4. quod qui-
cumque locuti sunt de fine mundi, determinando certum
tempus huius rei uenturi sunt falsi quos & dicitur et-
iam inuenitur hoc determinantes. Vnde Augustinus
de Ciuitate Dei super illud dicitur. i. quod Christus dixit
apostolo: Non est uisus uosce tempora, uel momenta,
quae Pater posuit in sua potestate, in quibus resolu-
t digitis omnium de hac re calculantium & eos qui scire
uoluer. Cardinalis Bellarminus de Scripturis Ec-
clesiasticis in Ioachim: Circumferantur, inquit,
quodam uaticano sub eius nomine de futuro Pontificatu
Romano, quae quam fidem merentur, aliorum sit
iudicium illud mirum est, quod cum ea uaticania ad so-
los quosdam Pontifices pertineant, tamen curiosis
hominum ad nostra usque tempora extendere illa co-
natur.

Cardinalis Baronius sub anno 1164. tom. 12. de
Petro Lombardo loquens ait: Passus est etiam accu-
sationem Ioachimum abbatem Monasterij Florentis: sed
laon cui accusator in Concilio Romano sub Innocentio
tertio, Damnatio uero illius refertur in c. Damna-
tus de Summa Trinitate, & Fide Catholica in hęc
modum: Damnatum ergo, & reprobam libellum, su-
tractatum, quem Abbas Ioachim edidit contra Mag-
istram Petram Lombardam de uitate, seu essentia Tri-
nitatis, apponens ipsam hereticum, & insanam, pro eo
quod in sua dicit sententijs, quoniam quaedam summa
res est Pater, & Filius, & Spiritus sanctus: & illa non est
generans, neque genita, neque procedens, unde asserit,
quod ille non tam Trinitatem, quam quaternitatem
attribuit in Deo &c. Nos autem sacro approbante Con-
cilio ordinamus, & confirmamus cum Petro, quod una que-
dam summa res est incomprehensibilis, & ineffabilis, quae
uocatur est Pater, & Filius, & Spiritus sanctus &c. Si
quis igitur sententiam, & doctrinam praefati Ioachimi
in hac parte defendere, uel approbare praesumpserit, tan-
quam hereticus ab omnibus excoletur.

Alphonfus a Castro aduersus haereticos in uerbo,
Apostolice haereticus. Inquit: De Apostolo, cui unquam vi-
ta, illa, & conditio: aliaque sunt exorta haerese, qua-
rum una est, quae asserit Apostolos non praesensse Euan-
gelium Christianum spirituali intelligentiam, sed tan-
tum secundum litteram. Hic est error abbatu Ioachimi,
& Petri Ioannis, et illi impingit Guido Carmelita. Hic
Ioachim ex Calabria uindicta fuit, monachusque Ord-
inis Sancti Benedicti, atque in Florenti Conuicio eiusdem
Ordinis Abbas. Hic multa scripsit, in quibus, mea iudicio
suum laque ingenium ostendit, quoniam in omnibus ser-
uē libris suis, ut se futurorum praesum ostenderet, con-
suecit miscere prognostica, quod maxima leuitas, &
gloriae cupiditate iudicium est: maxime cum aliter se in

posterioribus uisum, qui in ipse praedixit. Nam ut de ce-
teris taceam, Fredericum Imperatorem hostem Eccl. sca-
futurum si ut forte somnauerat, praedixit, quem omnes
historiae tradunt, usque ad mortem in pace, & tranqui-
litate Ecclesie permansisse. Clericus sub Alexandro Ter-
tio huius nominis Pontifice, & Henrico Sexto Impera-
tore. Quod autem ad praesens dogma spectat, de quo nunc
sit mentio, in eius scriptis, quae legi, non reperi: sed tan-
tum a Guidone Carmelita cum inuenio de hac re nota-
tum, de qua re ualde miror, quoniam cum in Concilio
Lateranensi sub Innocentio Tertio celebrato condemna-
tus sit quidam alius error huius abbatu Ioachimi, de quo
postea dicemus, mirandum est, quod nullus aliterus er-
roris Concilio illud fecerit mentionem, cum tamen
plures alios errores habuerit, quos admodum illi impin-
git Guido, uel unquam possibile fuit, errores illos tam sic la-
tuisse, ut in actis Concilij non deuenirent. Quare si idem
in hac parte Guidoni Hic ergo Ioachim inter ceteras fa-
bulas, quae populo Christiano ingerere uoluit, haec est u-
na, quae dicit tres homines statum, primus status est, in
quo homines secundum statum carnis uixerunt, quem
statum ab Adam perdidit usque ad Christum, secundus
status est, in quo mediam inter carnem, & spiritum, ui-
tam homines duxerunt: & hunc statum a Christo usque
ad D. Benedictum protendit, Tertius status est, in quo ui-
uunt ut dicitur & uerum secundum spiritum, & hic sta-
tus protenditur a D. Benedicto usque ad finem mundi,
&c. Hic ille. Ex quibus, & alijs superius dictis uide-
as, quanti faciendus sit hic notus Propheta,
quem Marquez uti militem ad eum strenuum pro-
ducit, ut contra viginti armatos solus stare possit.
Eadem ferē censura illum notat Abbas Trithemius
in lib. de Scripturis Ecclesiasticis.

CAPVT QVINQVAGE-
SIMVM SECVNDVM.

De fragmento a serui & historia Lu-
cij Dextri Sancti Paciani filij
Iudicium.

Nter secundi, ac etiam tertij
generis argumenta, quibus Mar-
quez originem sui instituti ad
tempora B. Augustini perducere,
& in ipsum Augustinum re-
fundere nititur, non exigui
momenti illud esse uidetur,
quod testimonio asserit cuiusdam historiae sub
nomine Flauij Lucij Dextri apud Hispanos pau-
cis abhinc annis uulgatae, & per Marcum Maxi-
mum Caesar Augustinum Episcopum continuatae,
& tandem per Eutrandum, alias Luitprandum
Ticinensem Diaconum producta nititur, de qui-
bus idem Ioannes Marquez cap. 10. §. 4. ita scri-
bit: Et quia ad antiquiora Religionu nostra uestigia pro-
banda, horum autorum testimonio uti necessarium erit.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

174

qui magna lumina ad obscuritatem ob temporis antiquitatem obscuram tollendam, extiterunt, ostendam primo, quoniam illi sunt, & quanta sint auctoritate: me quoniam illorum testimonio fingere me arbitror, quod de Beroso Aniani Historiarum fabella dicitur, sicut Melchior Casimirus in suis locis Theologicis scribit his auctores vetustissimos, &c. Eapropter prius quam ad veteriora gradum faciamus, necessarium fore duxi, quid de veritate predictae historiae nonnulli cum primis docti sentiant, ac etiam quid ipse sentiam, breuiter indicare, cuius exemplum magna diligentia quaesitum tandem obtulit perillustri, & excellentissimus Doctor Sacrae Theologiae Dominus Ioannes Salasfalo antiquissima, & per totas Hispanias praclarissima Ecclesiae Diocesis Maris de Columna, vulgo de Pilari nuncupata, Regularis Canonici Ordinis S. Augustini, Qui quidem liber Caesar Augusti recens editus fuit anno 1619. zelo, & labore admodum R. Patris Fratris Ioannis Caldaron ex familia S. Francisci sub hoc titulo: Fragmentum Chronici, sive omnimoda historia Flauij Lucij Dextri Barcinonensis, cum Chronico Marci Maximi, & adnotationibus S. Braulij, ac etiam Helice Episcopi Casar Augustanorum, ad perillustrem R. D. Petrum de Molina Prætoris, & Canonici Granatensis Ecclesiae.

II. Quae circa hanc historiam ab alijs scribuntur, tam multa sunt, vt si ea transcribenda forent, integrum librum exlerent. Verum quod breuiter consulam, per summam prius id recens. bo, de quo apud omnes conuenit: ac deinde in quibus scribentes circa eandem historiam a se inuicem discrepent. Conueniunt omnes Dextrum S. Paciani filium omnimodam historiam D. Hieronymo nuncupatam scripsisse, id namque Hieronymus ipse in lib. de Viris Illustribus ad finem fateatur. Dexter, inquit, Paciani, de quo supra dixi, filius, clarus apud seculum, & Christi fidei deditus, fertur ad me omnimodam historiam texuisse, quam necdum legi. Hic Dexter ille ipse est, cui vicissim Hieronymus suum librum de Viris Illustribus nuncupauit, vt ipsius librinum monstretur: Historiarum Dexteri, vt tranquillum sequens Ecclesiasticus Scriptores in ordinem digeram. Fuit enim ipsi Hieronymo amicitia iunctissima, vt idem Hieronymus in secunda Apologia contra Rufinum his verbis testatur: Unde etiam ante annos ferme decem cum Dexter amicus meus, qui Praefecturam administravit Praetori, me rogasset, vt auctorum nostrae Religionis ei indicem texerem, ex quibus verbis habes, etiam hunc Dextrum illum esse, cui Hieronymus ipsum librum de Viris Illustribus scripsit. De historia quoque a Marco Maximo Casar Augustano continuata, habemus testimonium S. Isidori Hispalensis in lib. de Viris Illustribus, vt numerosissimam cateruam recentiorum auctorum omitamus.

III. Verum discrepant scribentes circa eandem historias multipliciter. Primum, quia nonnulli

Lucij Dextri historiam iniuria temporum deperditam affirmant. Ita Baronius tom. 4. sub an. 131. nu. 36. Alij etiam eam deperditam non omnino asserant, tam enim de fide horum fragmentorum, quae modo pra manu multorum sunt, non parum dubitant, vt D. Ioannes Perez Episcopus Segorbiensis, & autor Conuenientiae Monachorum Dominicarum, & alij quos refert Didacus Morillo in Praefatione ad librum de Fundatione Sanctae B. Mariae Virginis de Pilari nuncupatae pag. 3. Alij tandem ferè omnes horum temporum auctores apud Hispanos extare dictam historiam, eamque probant, & veridicam esse, & pro tali habendam constantiù ne fatentur. Auant enim illam diuina consilio ex vniuersali diluuiio Saracenorum, quae omnes ferè Hispaniarum Ecclesias vastauit, in partibus Alemaniae apud nobile, ac vetustum Cenobium Fuldensi, quasi miraculo seruatam. Quae verò eam illò transulerit, Eutrandus Diaconus Ticinensis in epistola ad Regimundum Episcopum Illiberitanum, quae in limine ipsorum fragmentorum habetur, putat illam cum alijs multis libris in Fuldensi Bibliotheca a se reperit in illi Caroli Magni ex Hispanijs eò allatam. Alij insuper canentur, aliquem Monachum tempore denudationis Hispaniarum per Saracenos factae ex Hispanijs profugum, illam secum tulisse, vti quae fuerit, conueniunt, qui pro vera illam nobis vendunt, eam vsque ad haec ferè tempora in Fuldensi Bibliotheca literis Gothicis seruatam, quibus temporibus scribit Licentius Eclesiasticus lib. 2. Historiarum Valentiae cap. 1. cum Cardinalis Barrota Iudicem vniuersalem omnium auctorum, tam veterum, quam recentiorum agere voluisset, hos duos vetustissimos historicos, scilicet Dextrum, & Marcum Maximum, veluti Enoch, & Esau in extremis mundi seruatos, e caelis ad testimonium veritati reddendum in terram venisse.

Porro quis horum fragmentorum primus peccator annos, quibus lauterant, inuenit, cuius ope in Hispanias tandem postliminio repedauerint, non est vna, sed multiplex de his scribentium sententia: nam alij aliterum circa annum 860. per Eutrandum, seu Lutprandum Diaconum Ticinensem tunc temporis apud Fuldam exulantem, rogante Regimundo Episcopo Illiberitano postliminio restituta. Ita enim per se fert epistola sub nomine ipsius Eutrandi imperata statim in limine dictorum fragmentorum. Alij non ante hoc nostrum seculum dicta fragmenta inter Hispanos visa esse contendunt, primamque illorum inuentorem, aut saltem auctorem, eamque opera ad notitiam Hispanorum deuenitum, esse R. P. Thomam Torralbam Societatis Iesv, qui cum Vormaciae degens, illa in Bibliotheca Fuldensi reperisset, exscribenda curauit, & in Hispaniam R. P. Hieronymo Romano de la Higuera Societatis rerum antiquarum indagatori exoptatissimo misisse, vt Ioannes Calderon in Praefatione,

ne, quam dictis fragmentis nuper impressis praemissis non neget, Eutrandum Ticinensem illorum exemplum longe antea Regimundo Illiberitano Episcopo misisse. Rursus alij scribunt, Patrem Torralbam autographum, ex quo exemplum in Hispanias missum exscripsit, non in Fuldensi Bibliotheca, sed apud quemdam, qui ex eadem Bibliotheca illud abfuisse confessus fuerat, adiuuente. Ita Didacus Morillo dicta praefatione pagina secunda. Alij inter quos idem Ioannes Calderon ad finem libelli dictorum fragmentorum pagina decimatercia, voluit Illustrissimum D. fratrem Augustinum à Iesu Archiepiscopum Bracarensem, cum esset Generalis Ordinis Eremitarum, & in Germania monasteria sui Ordinis visitaret, inuenisset ibi historiam Flauij L. Dextri, duo illius exempla extrahi fecisse, ac in Hispaniam misisse Alterum Catholice Maieslati Philippo Secundi Regi velut quendam thesaurum pretiosum obtulisse, ac ab ipso Rege acceptum, & custoditum, altero verò sibi seruari, ex quo orta est notitia habita hucusque de Flauio L. Dextro, & Marco Maximo in Regno Portugalesi, & in ordine Sancti Patris Augustini ab illo tempore vsque nunc. Quam sententiam exhibuit Gaspar Albarz de Lofada Machado in Defensorio Lectionarij antiqui Seguntini Ecclesiae pro officio proprio Sanctae Liberatae, cuius corpus imbi requisierit, Illustrissimis DD. Cardinalibus Congregationis Sacrorum Rituum praefectis, in quo inter alia sic scribit: Quod vero de Domino Augustino à Iesu asserit, reperitur scilicet ab illo primum in Germania Dextrum, indeque haec exrexisse copias, alterum quatuor sibi seruauit, altera Philippo Secundo Regi Catholico donata, tam à vero ab illi, quod ipse Illustrissimus Archiepiscopus nullam de Dextro notitiam habuisset, nisi ego illi liceret Patre Higuera ad me missas ostenderem, quibus de Sanctis Basilio, & Ouidio secundo, & tertio Episcopo sua sedum mentio habet. Hu enim ab eo perlectu rogauit predictam Higuera Placentiam tunc commorantem, vt sibi, quod Dexter de illis diceret, Sancti Pontificibus quam sita mitteret, quod & factum est, & extractum ipsum ab Alphonsio Munoz Hurtado Notario Apostolico, & Regio insignatum fuit die 13. Septembris anno 1602. quod honoris causa Archiepiscopo in archiuo suo notam fecit, haec ille. Demum Licentius Gaspar Eclesiasticus loco, & lib. citato cap. 2. conclusit, constare hinc dignis testibus, dicta fragmenta seu historias Dextri, & Maximi ante annos 250 existisse in Hispanijs, in Bibliotheca D. Petri de Pechia Episcopi Giaei. Literis Gothicis in pergameno scriptas, necnon apud Archidiaconum Laurentium de Padilla Imperatoris Caroli V. Chronistam.

Tercio discordant auctores in legitimis huius historiae exemplis à spurjis, aut deprauatis, & illegitimis secerendis, & decernendis. Scien-

ne, quam dictis fragmentis nuper impressis praemittendi non neget, Eutrandum Ticinensem illorum exemplum longe antea Regimundo Illiberitano Episcopo misisse. Rursus alij scribunt, Patrem Torralbam autographum, ex quo exemplum in Hispanias missum exscripsit, non in Fuldenis Bibliotheca, sed apud quendam, qui ex eadem Bibliotheca illud abstulisse confessus fuerat, adinuenisse. Ita Didacus Morillo dicta praefatione pagina secunda. Alij inter quos idem Ioannes Calderon ad finem libelli dictorum fragmentorum pagina decimatertia, volunt illustrissimum D. fratrem Augustinum à Iesu Archiepiscopum Braccarensem, cum esset Generalis Ordinis Eremitarum, & in Germaniâ monasteria sui Ordinis visitaret, inuenisse ibi historiam Flauij L. Dextri, duo illius exempla extrahi fecisse, ac in Hispanias tulisse. Alterum Catholice Maieitati Philippo Secundo Regis velut quendam thesaurum pretiosum obtulisse, ac ab ipso Rege acceptum, & custoditum, altero verò sibi referuato, ex quo orta est notitia habita hucusque de Flauio L. Dextro, & Marco Maximo in Regno Portugalesi, & in ordine Sancti Patris Augustini ab illo tempore vsque nunc. Quam sententiam exhibet Gaspar Alvarez de Losada Machado in Defensio Lectionarij antiqui Seguntinae Ecclesiae pro officio proprio Sanctae Liberatae, cuius corpus inibi requiescit, Illustrissimis DD. Cardinalibus Congregationis Sacrorum Rituum praesentando, in quo inter alia sic scribit: Quod vero de Domino Augustino à Iesu asserit, reperimus scilicet ab illo primum in Germania Dextro, indeque duas extractasse copias, alteram quarum sibi referuauit, altera Philippo Secundo Regi Catholico donata, tam à vero abest, quod ipse Illustrissimus Archiepiscopus nullam de Dextro notitiam habuisset, nisi ego illi Lucas Patro Higuera ad me missas ostenderem, quibus de Sanctis Iustis. & Quidò secundo, & tertio Episcopi sua sedumens fiebat. Hu enim ab eo perlectu rogauit praedictam Higuera Placentiam tunc commorantem, ut sibi, quod Dextro de illa diceret, Sanctis Pontificibus quamuis mitteret, quod & factum est, & extractum ipsum ab Alphonso Munoz Hurtado Notario Apostolico, & Regio subscriptum fuit die 13. Septembris anno 1692. quod huius causa Archiepiscopus in Archivio suo repem fecit, haec ille. Demum Licentiatus Gaspar Esculanus loco, & lib. citato cap. 2. concludit, constare fide dignis testibus, dicta fragmenta seu historias Dextri, & Maximi ante annos 250. extitisse in Hispanijs, in Bibliotheca D. Petri de Pechia Episcopi Giaei. literis Gothicis in pergamento scriptas, necnon apud Archidiaconum Laurentium de Padilla Imperatoris Caroli V. Chronistam.

V. Tertio discoriant auctores in legitimis huius historiarum exemplis à spurjis, aut deprauatis, & illegitimis lecerendis, & decernendis. Scien-

dum enim est, huius historiarum non vnum, sed duplex, aut fortassis etiam triplex exemplum apud Hispanos haberi, adeo inter se diuersa, & contraria, vt non solum in progressu historiarum, sed etiam in nomine auctoris illius discordent. Primum exemplorum vnum est, quo Ioannes Marquez vitur in suo libro de Origine fratrum Eremitarum, alterum quod Ioannes Calderon ex familia Diui Francisci Cazarangustae anno 1619. typis edendum curauit, quod solum integrum videre potui, nam alterum à Marquez allegatum solum apud illum vidi. Haec duo exempla si ad inuicem conferas, mirum erat si non rideas, aut forsan excaedescas. Primum namque si nomen auctoris queras, auctor libri quo Marquez vitur, vocatur ab illo Marcus Flauius Dexter dicto §. 4. pagina 140. columna prima in principio. Verum auctor libri, quem Ioannes Calderon imprimendum curauit, Flauius Lucius Dexter nuncupatur. Rursus fatetur Marquez capite vndecimo in principio post suam Licentiatum Gasparum Esculanum, exempla historiarum Dextri, quae communiter apud Hispanos habentur, non esse integra, sed compendia quaedam ab integra historia extracta, quae totam historiam non complectuntur: quia verisimillimum est, eam quam Dexter exarauit, copiosissimam extitisse, quandoquidem Diuus Hieronymus de illa scripsit: *Fertur ad me omnimodam historiam tenuisse.* At è contrario Ioannes Calderon in Praefatione ait: *Et ne sicut Diuus Ioannes Perez, Episcopus Segorbienfis decipiaris, vagatur quaedam Chronici Lucy Dextri abbreviatio, quae potius dicitur corrupta, vbi nonnulla, & veritati, & gravitati historiae inueniuntur, & contraria, & indigna: ob id enim malui hac Lucy Dextri, Marci Maximi, sancti Braulionis, & Helesae opera non vestita, sed nuda nunc in lucem prodere, vt ab omnibus cognita, si non aliquis ante, inuadam illa.* Tertio, in libro, quo Marquez vitur, eodem tradente loco proximè citato ita legitur. Anno ab Vrbe condita 1176. id est anno Christiani 1224. Sigibulcus ad Africam contra Bonifacium se preparat. In Gillys Exuperantius Praefellus à militibus occiditur. Muro Carthago circum datur, quae ex tempore Romanorum, ne rebellionis esset, munimento murorum non est permessa vallari. Aetius Gaudenty Comite à multis in Gallia occisus filius, cum Hunnu Ioanni opem laturo Italiam ingreditur. Toletus fit monasterium sancti Augustini, & in Margine, hoc est monasterium Sula ex Chronico sancti Augustini. horum nihil habetur in exemplo quod Ioannes Calderon typis mandauit. In exemplo Ioannis Marquez eodem loco: Anno ab Vrbe condita 1181. Christi 1229. Paulo Taracensis Episcopo, Bonifacium etiam Caldeanensem ex monachatu, & ordine Augustiniano succedit. Verum in exemplo Calderonis deest dictio illa, ex monachatu. Adde quod liber Ioannis Marquez ponit fundationem monasterij Sulae Toleti sub

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

174

anno Christi 424. sed hoc a Caluero editus il-
lam rececit sub anno 562.

VI. **S**ed quod omnium est caput. Si queras, quod-
nam ex dictis exemplis illud sit, cui vt legitimo
fidem adhibeamus. Respondet tibi Didacus Mo-
rillo. De fundatione Ecclesie gloriose Deiparæ
de Pilari in Prologo pag. 3. sic scribens. Superest
nunc vnum admonere, quod æquum est, vt à toto Mundo
intelligatur, ne aliquis errore labatur ob exempla cor-
rupta, & deprauata, illud autem est, deuenisse nimirum
ad manus meas epitomen, seu abbreviationem Librorum
Dextri, & Maximi, quæ aliud nihil sunt, nisi illorum
deprauationes, quæ dicti auctores scripserunt, etsi cuius
in aliquibus cum vero exemplo concordet: tamen in a-
liis multis mille mendacia præfert, quæ dicitur contraria,
quæ Dexter, & Maximus scribunt. Inter alia inquit,
quod anno Christi 45. reliquit Apostolus sanctus Iacobus
Athanasiæm Cesaræugustana Ciuitatis Episcopus,
& Petrum Bracarensem Episcopum similiter in-
stituit: cum iuxta rei veritatem Dexter ipse Iacobi
Apostoli obitum sub anno 42. ponat, quocirca fve-
rum est, quod in dicta Epitome narratur, ille tri-
bus annis post suum obitum Episcopos instituisse. Hinc
videtur, an magis aptum mendacium dici possit, ac
vera ipsius Dextri narrationi magis contrarium. Sub
anno Christi 37. meminit S. Athanasii, & S. Petri Ep-
iscopi Bracarenfis. & infra sub anno 41. narrans,
quem admodum Diuus Iacobus Ierosolimam reuersus
esset, meminit Theodori sacerdotis, quem sancti Atha-
nasii socium reliquisset, de qua re nihil apud Dex-
trum inuenies. Pariter sub anno 45. inquit, quod
Pascianus Dextri Pater, seu Martyr, & Episcopus
Barcelonensis in Episcopatu successit, quod non reperitur
in tota historia Dextri: imò ille Martyrium San-
cti Severi ponit sub anno 28. nec meminit S. Pacia-
ni ante annum 348. Atque in hunc modum sunt in
dicta epitome alia menda, quæ ne sui prolixo omi-
to, & Hæcille. Ex quibus videas, exemplum
Dextri, quod hic autor præ manibus habebat,
quo ad dictam epitomen arguendam utebatur,
non illud esse à Ioanne Calderone typis dona-
tum. Porro idem Ioannes Calderon in dicta
præfatione, quam suo Dextro præmisit, ipse
quoque de eadem abbreviatione, seu Epitome
sic cenfet: *Vagatur, inquit, quedam Chronici Lu-
ty Dextri abbreuiatio, quæ potius dicitur corruptio,
vbi nonnulla, & veritati, & grantati eim historie
inueniuntur & contraria, & ind qua. Verum è con-
trario Gaspar Albarç de Losada Machado in
Defensorio Lectorarij antiqui supra hoc eod-
dem cap. allegato de libro à Calderone edito
hæc ait: autor conuenienter Monachorum Domini-
carum, & alij subdubitarunt de fide horum Dex-
tri fragmentorum, nec immerito, vt scilicet in da-
bium reuocari poterant additiones Marti M. X. m.
nuper inuentas, quæ ab Hæreticis Magdeburgensi-
bus virtute fuerant, quæ de re non semel ne conu-
nesecit Doctissimus Pater Hieronymus de Brquera:
habens enim manifestas repugnantias, atque in ipsi-*

*nomibus proprijs vitijs, & sanctiorum non ma-
ni deprauata sunt, additague illi nonnulla longe
prius illi sæculo aliena, & quem Ioannes Calderon
piscus excidit Cesaræugustana, omnia correptissima est.*
In hac tanta sententiarum multiplicitate ne de-
cam confusione, in qua tot sunt sententiæ, quæ
capita, & vniuersulque gradus ad proximum
suum vertitur, meum non est de cuiusque ve-
ritate, vel probabilitate aliquid statuerè. Mibi
sufficiat, primò ex hæctenus dictis nonnullum
constare de vero ac legitimo autographo, vel li-
tem antiquo exemplo, ex quo quæ nunc præ-
manibus habentur, accepta feruntur: nam aliqui
dicunt, extare in Bibliotheca Fuldensi: alij vero
apud aliquem, qui illud ex eadem Bibliotheca
sustulerit, vel sublatum alijs tradiderit. Secun-
dò esse, qui afferant, historiam Maximi ab He-
reticis Magdeburgensibus vitiatam, quod etiam
de historia F. Dextri fateri debent, cum sint vti
& eadem historia per vnum inchoata, & per alio-
rum continuata, vno etiam volumine continetur.
Et reuera hæc nomina, monachus Maximus Augu-
stinus, Ordo D. Augustini, vel Augustinianus, vel
Diuus Benedicti, aut Religio Diui Augustini, ve-
tustis illis temporibus in vsu non erant, nec for-
san reperietur ante annum 700. qui cuiusmodi
vltus fuerit. Est autem frequens modus loquen-
di apud Germanos, præsertim Historicos, vocè
Canonicos Diui Augustini monachos Augu-
stinianos, vt apud Autentinum, Bruschium, &
rasmum damnati nominis Hæreticos, ac etiam
multos Catholicos videri potest. Tertio Histo-
riam Dextri, quæ Marquez vitur, non integram
historiam esse, verum epitomen, seu abbrevia-
tionem, & compendium quoddam auctum, vel
immutatum, & multipliciter deprauatum: hinc
enim sequitur, ex illa nullum certum argumen-
tum ad Eremitici Ordinis antiquitatem proban-
dam sumi posse. Quartò, ipsam quoque hi-
storiam Dextri, & Maximi per Ioannem Calde-
ronem nuper editam pluribus modis vitiatam
esse, ita vt nec etiam ex illa certum argumentum
sumi possit. Referam autem paucos errores de
multis, quibus vndique illa fatet, ne me illigenti
imponere suspicieris.

In Epistola, quæ sub nomine Eutrundi ad Re-
gimundum præmittitur, fatetur autor se hanc
libellum ex Bibliotheca Fuldensi acceptis Regi-
mundo Episcopo transmississe, post scriptam anti-
quissimam, seu antipodofim eidem Regimundo po-
stica transmissam. At si Eutrundus idem esset cum
Luitprando Diacono Ticinensi, vt Didacus Mo-
nilo in eitata præfatione, Ioannes Marquez capite
vndecimo, §. secundo, & alij passim fatentur,
ille suam antipodofim non cum esset Diaconus
Ticinensis, sed cum esset Episcopus Cremone-
sis, non cum exularet apud Fuldam, sed cum in
legatione Constantianopolitana rediret, nec
circa annum 860. sed 962. absoluit, vt illerunt

in Præfatione ad tertium librum eiusdem antipodo-
fis, & ex illo Baronius sub anno Christi 963. num.
secundo notauit. Adde hunc autorem dicere, se à
Bonito Archiepiscopo Toletano Subdiaconum
ordinatum, qui fuit circa annum 860. vt Didacus
Morillo fatetur in dicta Præfatione: & tamen
Luitprandus Ticinensis in viuis agebat anno 963.
vt ex Baronio habes, & eadem ferè Trithemius in
Eutrundo.

In Epistola, quæ præmittitur nomine ipsius
Dextri ad Orosium, autor scribit, se illam Histo-
riam primitus scripsisse Diuo Hieronymo, sed
quia ad eius defuncti manus peruenire non po-
tuit; eam malis in locis auctam Orosio nuncu-
passe: quod videtur parum veritati consentaneum,
nam Dexter suam historiam absoluit circa annum
390 vt colligitur ex secunda Apologia Hieronymi
ad Rufinum supra citata, vbi ait, se decennio ante-
quam illam Apologiam scriberet, librum de Scri-
pturis ecclesiasticis Dextro rogante scripsisse:
Apologiam verò circa annum 402. absoluit, vt
probat Baronius sub eodem anno. Porò in fine
libri de scriptoribus Ecclesiasticis meminit histo-
rie omnimodæ per eundem Dextrum compila-
tæ: cum autem ex sententia eiusdem Dextri Diuus
Hieronymus sub anno 426. obierit, necesse erit,
inter absolutam ab ipso Dextro historiam, & obi-
tum Diui Hieronymi annos sex supra triginta
intercessisse. Quis verò credat, tot annorum in-
tercedisse illam ad manus Diui Hieronymi non
deuenisse, aut Diuum Hieronymum opus tam
preclarum à viro præclarissimo, & sui amantissi-
mo sibi nuncupatum, non quasiuisset, aut certe
ipsum Dextrum omni studio non egisse, vt idem
opus ad manus Diui Hieronymi veniret? Dicitur,
Dextrum suam Historiam multis annis postea
scripsisse, Diuum autem Hieronymum illam in
Catalogo virorum illustrium, non quo tempore
librum scripsit, sed longe postea addidisse. Verum
hæc quoque responsio probabilis non videretur,
quia ipsi Hieronymus post Dextrum alios recen-
sit, Amphilochem scilicet Iconij Episcopus
& Sophronium, qui laudes Bethleem scripsit:
verum Amphilochem teste Cardinali Bellarmino
in libro de Scriptores Ecclesiasticis lib-
rum de Spiritu sancto, cuius Hieronymus mem-
init, circa annum 380. scripsit: fuit enim San-
ctæ Gregorij Nazianzeni, & Basilij Magni
contemporaneus, & amicissimus, vt ex Baronio tom. 4.
annalium habemus. In eadem quoque epistola fa-
tetur illius autor quando illud opus Orosio nuncu-
pauit cucurrisse annum Christi 430. At in fine
sue historie Dexter scribit, quando illam absol-
uit, cucurrisse annum 440. vt videre potes. Ergo
alius est autor Epistolæ: alius autor libri.

IX. In progressu historie autor scribit: *Sub anno
Christi 27. sancta Veronica annorum decem floruit,
sancti Petri apostoli filia, ex matrimonio, quod D.
Augustinus libro contra Adimantum cap. 17. &*

in Praefatione ad tertium librum eiusdem auctoris, & ex illo Baronius sub anno Christi 967. num. secundo notavit. Adde hunc autorem dicere, se à Bonito Archiepiscopo Toletano Subdiaconum ordinatum, qui fuit circa annum 860. ut Didacus Morillo facit in dicta Praefatione: & tamen Luitprandus Ticinensis in viuis agebat anno 952. ut ex Baronio habes, & eadem ferè Trithemius in Eutrandò.

In Epistola, quæ præmittitur nomine ipsius Dextri ad Orofium, autor scribit, se illam Historiam primitus scripsisse Diuo Hieronymo; sed quia ad eius defuncti manus pervenire non potuit; eam multis in locis auctam Orofio nuncupasse; quod videtur parum veritati consentaneum, nam Dextor suam historiam absolvit circa annum 390 ut colligitur ex secunda Apologia Hieronymi ad Rufinum supra citata, ubi ait, se decennio antequam illam Apologiam scriberet, librum de Scrip- toribus ecclesiasticis Dextro rogante scripsisse: Apologiam verò circa annum 402. absolvit, ut probat Baronius sub eodem anno. Porro in fine libri de scriptoribus ecclesiasticis meminit histo- riam omnimodæ per eundem Dextrum compila- tam autem ex sententia eiusdem Dextri Divus Hieronymus sub anno 426. obierit, necesse erit, inter absolutam ab ipso Dextro historiam, & obi- tum Divi Hieronymi annos sex supra triginta intercessisse. Quis verò credat, tot annorum inter- cedente illam ad manus Divi Hieronymi non devenisse, aut Divum Hieronymum opus tam præclarum à viro præclarissimo, & sui amantissi- mo sibi nuncupatum, non quaesivisse, aut certè ipsum Dextrum omni studio non egisse, ut idem opus ad manus Divi Hieronymi veniret? Dicitur, Dextrum suam Historiam multis annis postea scripsisse, Divum autem Hieronymum illam in Catalogo virorum illustrium, non quo tempore librum scripsit, sed longe postea addidisse. Verùm hæc quoque responsio probabilis non videtur, quia ipse Hieronymus post Dextrum alios re- censuit, Amphilochoium scilicet Iconij Episco- pum & Sophronium, qui laudes Bethleem scrip- sit: verùm Amphilochoius teste Cardinali Bellar- mino in libro de Scrip- toribus ecclesiasticis li- brum de Spiritu sancto, cuius Hieronymus me- morat, circa annum 380. scripsit: fuit enim San- ctorum Gregorij Nazianzeni, & Basilij Magni coetaneus, & amicissimus, ut ex Baronio tom. 4. annalium habemus. In eadem quoque epistola fa- tetur illius autor quando illud opus Orofio nuncupavit cucurrisse annum Christi 430. At in fine suæ historię Dextor scribit, quando illam absol- vit, cucurrisse annum 440. ut videre potes. Ergo alius est autor Epistolæ: alius autor libri.

IX. In progressu historię autor scribit: Sub anno Christi 27. sancta Cecconilla annorum decem floruit, sancti Petri Apostoli filia, ex matrimonio, quod D. Augustinus libro contra Adimantum cap. 17. &

Baronius sub anno Christi 69. num. 33. relucunt, & merito, qui enim hi flores erant quibus illa puella tunc decennis floreret?

Sub anno trigelimo septimo dicit Jacobum Zebedæi autorem Epistolæ Canonice fuisse, quod falsum ab omnibus putatur, & contra traditio- nem Ecclesiæ Romanæ; quæ in festo Sancti Iacobi Minoris prima die Maij iubet poni in offi- cio initium dictæ Epistolæ: quia putat eam ab ipso Apostolo, non à Jacobo Zebedæi scriptam, ibidem pro duodecim tribubus, quæ erant in dispersione, quibus Iacobus epistolam dirigit, vult intelligendos esse Iudeos tunc in Hispanijs commorantes, quod commentum ad illos solos restrictum, ad quos autor testinger videtur, est aperte contra Sacram Scripturam 4. lib. Regum. Sub eodem an- no dicit Iudeos, qui erant Ierosolimis, literis datis consensum Iudeorum, qui in Hispanijs erant in mortem Domini, & Salvatoris Nostri Iesu Chri- sti quesivisse, quod vanissimum esse commentum, & contra historiam Evangelicam evincitur ex Evangelio Iohannis capit. 11. Ibi enim inquit Eua- gelista, post Lazarum resuscitatum Iudeos con- ciliium collegisse ad deliberandum, quid de illo homine fieri deberet: & tandem statuisse, il- lum perire, quod cum decrevisset, non am- plius consensum aliorum exquisierunt, neque prefolati sunt, sed mandatum ad illum capien- dum dederunt, ut verba illa monstrant: *Uede- rant autem Pontifices, & Pharisei mandatum, ut si quis cognoverit, ubi sit, inducat, ut apprehendant eum.*

Sub anno trigelimo octavo ait: *Sanctus post con- versionem pervenit Ierosolimam: quod falsum esse e- vincitur ex eodem Paulo ad Galat. 1. scribente de sua conversione. Cum autem placuit ei, quæ se segre- gavit ab vtero matris mee, & vocavit per gratiam suam, ut revelaret filium suum in me, ut evangelizarem illum in Gentibus, continuo non acquiesci carni, & sanguini, neque veni Ierosolimam ad antecessores meos apostolos, sed abij in Arabiam, & iterum reversus sum Dama- scum, deinde post annos tres veni Ierosolimam.* Dices, licet non fuerit Ierosolimam tunc, iuit postea, quod ad historiam verificandam sufficere videretur. Respondeo, non sufficere, primò quia fal- tem falsò affirmat Paulum profectum Ierosoli- mam anno trigelimo octavo, ut patet, cum hoc contigerit tantum post annos tres, nimirum an- no quadagesimo primo. Deinde autor Histo- rię narrat ea, quæ Paulus gessit statim post con- versionem eodem anno trigelimo octavo, non quæ gessit postea successu temporis, alioqui cur non dixit illum profectum Annochiam, Ephe- sum, Corinthum, Romam, & in Hispanias, quan- doquidem successu temporis hæc omnia loca vidit?

Sub anno octuagesimo sexto Pontificatum Li- ni successoris Divi Petri, usque ad illud tempus perducit, quod ita falsum est, ut opus non sit

174

illius falsitatem probare. Item sub anno 136. dicit, Policarpum illo anno iuisse Romam sub Aniceto, cum Aniceto ante annum 167. Pontifex renuntiat non fuerit, sed ut alios multos errores circa annorum computum illi donemus.

Sub anno 384. inquit, Iginium Episcopu[m] Cordubensem relegatum in Insulam Leronem in Gallijs. Lege historiam S. Honorati primi fundatoris monasterij Litinensis, cuius meminit Baronius to. 5. sub anno 445. nu. 20. videbis ante adventu[m] S. Honorati, qui multo post annum 384. accidit, insulam illam prorsus inhabitabilem fuisse, ut pote a serpentibus obsessam, quas Sanctus divino miraculo fugavit.

Sub anno 396. dicit, Paulinum Nolanum Barchinonae a Lampio Episcopo ordinatum. Vide epistolam Paulini ad Alipium, quae est in ordine 35. inter epistolas Augustini, & inuenies Paulinum a Lampio ordinatum iam in Italiam rediisse, & inter D. Ambrosij Mediolanensis Episcopi presbyteros numeratum fuisse, antequam Alipius cu[m] Augustino Mediolani baptismum suscepisset, ut supra notatum fuit, quod solum sufficit ad auctoritatem in ipsorum retegendam, qui nullo modo esse potuit Dexter Paciani filius; quomodo enim historicus tam praeclearus circa res suorum temporum, & quae domi suae, ut sic dixerim, factae fuerant, & circa personam adeo conspicuam, qualis erat Paulinus, acciderant, tam oscitanter, tam segniter, ac tam turpiter errare potuisset? Verum suspicor hoc alicuius additamentum esse eorum, qui Paulinum Nolanum inter Augustinianos Eremitas recensentes, illum post susceptum Eremiticum Augustini institutum in Hispanias profectum fuisse, ibique multa Eremitarum cenobia exstruxisse, ac tandem a Lampio Barchinonensi Episcopo ordinatum affirmant, quae quam vana sint, inferius ostendemus.

X. Sub anno 400. inquit: Paulus Orosius accepit litteras Episcoporum, & Consuevit ex Concilio Casertano Augustano collectis, ad Episcopos Africanos ad quoddam Generale Concilium euergratos festinate sese conferri. Verum non meminit, se superius Orosij natalem sub anno 386. posuisse, unde necesse fuerat, illum quando nomine Episcoporum Hispaniae ad generale Concilium Africanum destinatus fingitur, annorum sexdecim extitisse, quod an illi fecissent, prudentes iudicent. Praeter quod ex epistola 90. Augustini, & aliorum Episcoporum Cœcilij Carthaginensis ad Innocentium in principio, constat Paulum Orosium, quando missus est ad Concilium, presbyterum fuisse. Idem habetur ex epistola 102. ad Eudodium, & notat Baronius sub anno 414. num. 12.

Sub anno 406. inquit, Leporius Episcopus Vicensis in Betica, prius monachus ex familia S. Augustini mutata suam perditam priorem sententiam, admonuit a S. Augustino praeccepta sua. Quod praeterquam est manifestum mendacium in historia, Leporius enim

ipse fuit Episcopus Vicensis in Africa, non in Betica, est etiam intolerabilis iniuria D. Augustino, & illius familiae irrogata, ex qua per Dei gratiam neque haereticus, neque heretici saltem illiusmodi prodierunt, qualis hic Leporius extitit, qui non solum haereticus Pelagianus, verum etiam auctor haereticis Nestorianis fuit, ut statim ex probatioribus ostendemus.

In fine Chronici auctor sub nomine Dexterati Curia haec scriberem, regnabat in Hispania Theodolus Rex, curabatque eius annus xxij. Roma MCCCXII. Anno si. CCCCXL. Era. CCCCLXXVIII. at in verisimiliam incipiente decrepita. Omitto, auctorem epistolae sub nomine eiusdem Dexterati dixisse, quod quando historiam absoluit, & Paulo Orosio nuncupatum, curabat annus 430. hic error dicit, quod curabat annus 440. Nec potest error esse in imperfectione anno Christi 430. Dexter erat annorum 72. Ego, quando Theodosius senior illum Praetorem Orientis praefecit, non maioris aetatis esse poterat, quam annorum circiter viginti: nam D. Hieronymus nomen de Viris illustribus ipsi Dextro nuncupatum, quem circa annum 390. absoluisse superius ostendimus, tunc etiam idem Dexter suam omnino, iam historiam absoluerat. Caeterum adolecentem ex ephebis nondum excedentem omnimodam historiam texuisse, & eam laudem sibi iam comparasse, ut inter illustres Scriptores Christianorum a D. Hieronymo conferretur, non facile crediderim, aut si illius ingenij viuacitati hoc concedatur, ut tamen creditu dignum est, Theodosium Imperatorem Praefecturam Praetorij Orientis illi temporibus, quibus potissimum Imperium in partibus Orientalibus natabat, adolecentulo concedere voluisse. Haec circa Dexter historiam pauli summa de multis sufficit indicasse.

CAPVT QVINQVAGESIMVM TERTIVM.

Errata quadam, & Contradictiones in Additionibus Marci Maximi ad Dexter historiam deprehense indicantur.

Non minus, imò multo magis deprauiat, ac multis modis corrupte inueniuntur Marci Maximi additiones ad supra dictam Flauij L. Dexter historiam, quae eisdem Ioannes Calderon cum supra dicta historia imprimendas curauit. Primò namque sub anno 432. ait, idus Iulius senior dedit librum Allegoriarum Orosio Episcopo Legenti Septima Graui in Hispania. Caeterum habes apud Dexterum sub anno 432. dicitur inquit: Scribit per haec tempora Isidorus maior Corduba

legis episcopus Allegoriarum librum Paulo Orosio Taraconensi. Vide quae, quomodo continuator historiarum cum ipsa historia continuata consonet: nam Dexter vocat Isidorum autem Allegoriarum iuniorum, Marcus Maximus senior, primus ait, librum Allegoriarum Paulo Orosio Taraconensi nuncupatum; secundus vero Orosio Episcopo Legionensi, & seniori iuniorum posteriore facit.

Sub anno 439. dicit, obijt illò anno F. Luciu[m] Dexterum penè decrepitem: & tamen ex ipsa Dexter historia in fine curabat annus 440. quando auctor illam scribebat, ut etiam in fine cap. precedentis notauimus.

Sub anno 471. ait: Paulus Orosius Taraconensis eius centenario maior, venit ex Africa Carthagine Spartana maritima. Vide, quae scribit Dexter sub anno 384. inuenies Paulum Orosium eo anno natum. Incipit numerare ab illo anno vsque ad quadringentesimum septuagesimum primum, & inuenies non solum annum centesimum non excessisse, secundum huc computum, sed nec etiam ad octuagesimum octauum peruenisse.

Sub anno 473. & 474. ait: Himmericus in Africa Praefecturam Rex rex et Catholicus, eiusdem usque Libertatis, Bonifacius Diaconus, Rusticus Subdiaconus, Septimus Maximus Monachus Augustiniani pro fide Catholica maximam illustre moriendo pertulerunt. Haec tamen nomina, Monachus Augustinianus, vel ex ordine Augustiniano, vel Ordinis D. Augustini, quae frequenter in his Dexter, & Marci Maximi assertis fragmentis inculcantur, apud auctores illorum temporum nusquam inueniuntur: sed a recentibus vel Mss. de barbaribus, vel alijs partium studiosis de indolentia sunt addita.

Sub anno Christi 489. inquit: Fulgentius orientis vultus, natus Telepta, parentibus tamen Hispanis ex ordine Senatoris ad Africam transiit, aut monachus, & postea Episcopus tantum Ruffensis, multa pro fide patitur. Rectius puto scripsisset, si vitam D. Fulgentij ab illius discipulo, & teste oculato exaratam legisset: nam in illa scribitur, Fulgentium Telepta, qui locus in Africa est, non in Hispania, natum ex parentibus, qui de numero Senatorum Carthaginiensium, non Hispanorum erant, & in Africa monachum factum, non ad Africam monachum profectum.

II. Sub anno 514. Vincentius, inquit, abbas Legionensis ex ordine post D. Benedicti, quem accepit paulo ante quam pareretur war 1791. floruit pariter verò sub Rebusante Rege Sueuo heretico anno 546. huc clausula, ex ordine post D. Benedicti, quem accepit, paulo ante quam pareretur, sine dubio ab aliquo studio de indolentia posita sunt: nam nomen Ordinis S. Benedicti, tunc temporis in vsu non erat, & fortè illius institutum Hispanorum regiones vsq; ad annum 646 non penetrauerat, aut saltem nullo testimonio idoneo id probatur, & hoc omnino certum, D. Benedictum ante annum 525. vel circa monachos non congregauisse, sed qui verba ista addidit;